בצלם

מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים (ע.ר)

"بتسيلم" مركز المعلومات الاسرائيلي لحقوق الانسان في الاراضي المحتله

B'TSELEM-The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories

יוני 2001

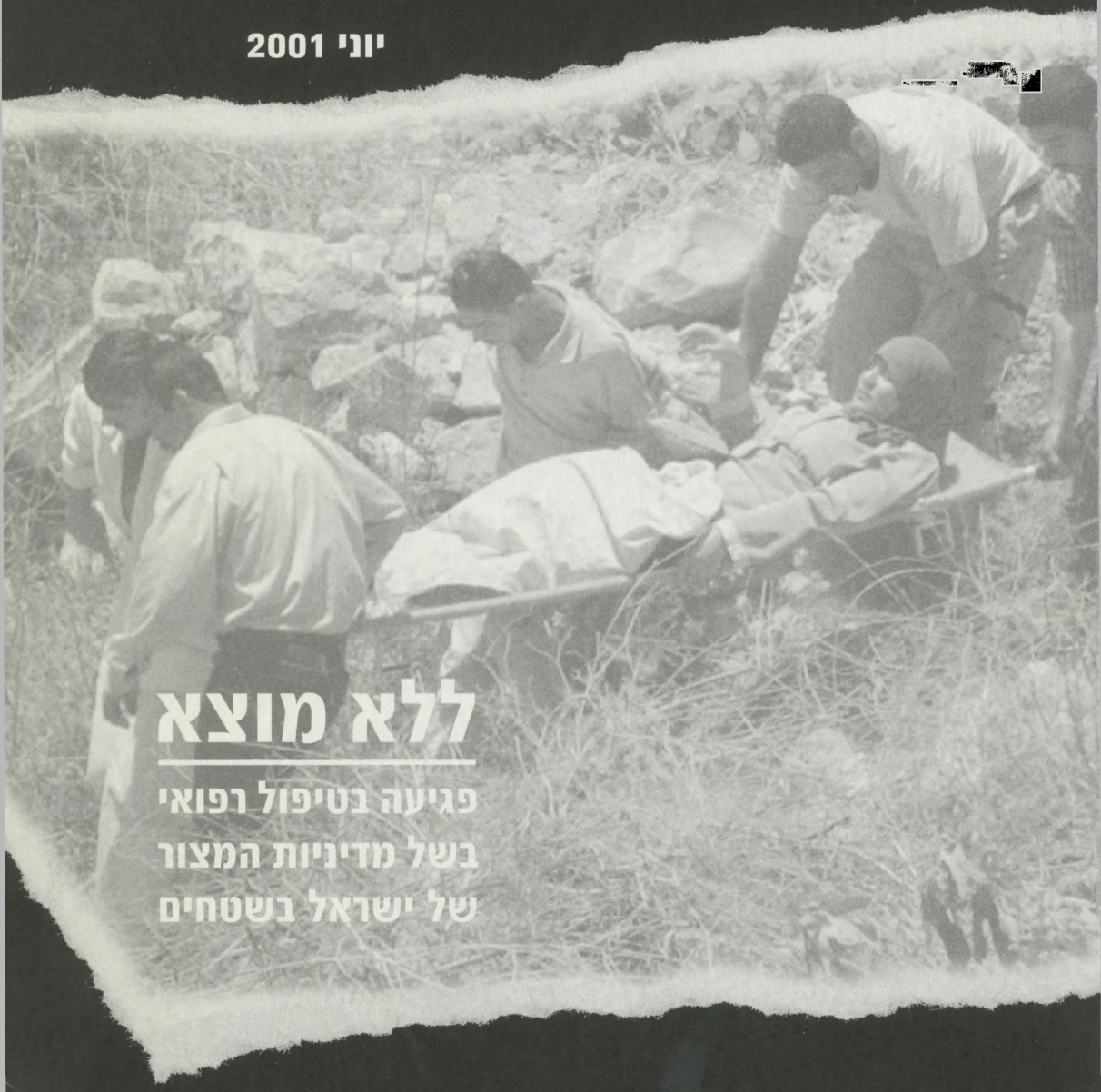

ללא מוצא

פגיעה בטיפול רפואי בשל מדיניות המצור של ישראל בשטחים

בצלם

ללא מוצא

פגיעה בטיפול רפואי בשל מדיניות המצור של ישראל בשטחים

יוני 2001

בצלם הוא ארגון זכויות אדם עצמאי שהוקם בשנת 1989 במסרה לתעד את הפרות זכויות האדם בשטחים ולהביאן לידיעת קובעי המדיניות והציבור הרחב. ממצאי **בצלם** מבוססים על עבודת שטח ותחקירים עצמאיים וכן על מקורות רשמיים, עתונות ונתוני ארגוני זכויות אדם ישראליים, פלסטיניים ובינלאומיים.

מחקר וכתיבה: רון דודאי

עבודת שטח: מוסא אבו השהש
האשם אבו חסן
סוהא זייד
רסלאן מחאג'נה
נביל מח'ריז

רינוז מידע: נמרוד אמזלק
קורין דגני

תמונת שער: העברת אישה לבית חולים, סמוך לסורדא, 13.6.01.
צילום: ג'מאל אל-עארורי, A.F.P.

■ מבוא

ההגבלות שמטילה ישראל על חופש התנועה של הפלסטינים מאז תחילת האינתיפאדה הנוכחית הן מהקשות ביותר מאז 1967. בינואר 2001 פרסם בצלם דו"ח שתיאר את התוצאות הקשות של צעדים אלו.[1] בחודשים שחלפו, ישראל הקלה או הקשיחה את ההגבלות במקומות מסויימים לתקופת מוגבלות. אולם, אלה לא היוו שינוי מהותי במדיניות והמצב בכללותו נותר כשהיה. יתרה מזו, ככל שחולף הזמן, הנזקים הנגרמים מחריפים יותר.

ההגבלות על חופש התנועה גרמו לפגיעה קשה בכל תחומי החיים של האוכלוסייה הפלסטינית. הן אחת מהסיבות העיקריות למשבר הכלכלי הקשה בשטחים: שעור האבטלה עלה מ-11 אחוזים לפני האינתיפאדה ל-38 אחוזים כיום; כ-64 אחוזים ממשקי הבית הפלסטינים נמצאים מתחת לקו העוני (העומד על 1,622 ש"ח לחודש למשפחה בת שש נפשות).[2] הגבלות אלה פגעו גם בתחומי חיים אחרים, בהם חינוך וחיי משפחה.

לצד הטלת סגר ועוצר, אמצעים שישראל השתמשה בהם כבר באופן נרחב בעבר, השימוש הנרחב במצור - "כתר" בלשון צה"ל - הוא אמצעי המאפיין את האינתיפאדה הנוכחית.[3] הסכמי אוסלו הותירו בידי ישראל את השליטה ב-82 אחוזים משטחי הגדה מערבית (שטחי B ו-C), כולל צירי התנועה המרכזיים. השטחים שהועברו לשליטה פלסטינית מחולקים בין מספר רב של מובלעות בתוך השטח שבשליטה הישראלית. מצב זה מאפשר לישראל לנתק את הקשר בין הערים המרכזיות בגדה המערבית ובין כפרים לבין העיר הגדולה הסמוכה אליהם. ברצועת עזה מחזיקה ישראל ב-24 אחוזים מהשטח, וגם בה השליטה על צירי התנועה המרכזיים מאפשרת לישראל לחלק את רצועת עזה לכמה אזורים מנותקים.

המצור מוטל, בדרגות משתנות של הידוק, על ערים, כפרים ואזורים בשטחים, על-ידי חסימת דרכי הגישה לאותם מקומות, והוא פוגע פגיעה קשה במיוחד בכפרים, אשר תלויים בעיר הגדולה הסמוכה אליהם לצרכים יומיומיים כמו תעסוקה ושירותי חינוך ובריאות. המצור מתבצע לא רק באמצעות הצבת מחסומים מאויישים, אלא גם באמצעים פיזיים כמו הצבת קוביות בטון וערמות עפר, חפירת בורות ותעלות וכדומה. החסימות הפיזיות יוצרות מצב אשר לפחות לטווח קצר הוא בלתי הפיך; הן אינן מאפשרות מעבר מהיר במקרי חירום.[4]

דו"ח זה מתמקד בהיבט אחד של מדיניות זו של ישראל – הפגיעה בגישה לטיפול רפואי בשל הקשיים בתנועה בין כפרים וערים בתוך השטחים. על אף שהקשיים שיוצרות ההגבלות על התנועה רחבים בהרבה מהיבט זה, בחינת תחום זה מלמדת על הבעיות בהן נתקלים תושבי השטחים בכללותן: אם במקרים הומניטריים דחופים הם נתקלים בקשיים כאלה, נקל לשער מה גורלם של אלה המבקשים להגיע "רק" למקום עבודתם או לביקור אצל בני משפחתם.

---

[1] בצלם, *אזרחים במצור*, ירושלים, ינואר 2001 (להלן בצלם, *אזרחים במצור*).

[2] Palestinian Central Bureau of Statistics, *Impact of the Israeli Measures on the Economic Conditions of Palestine Households*, April 2001.

דו"ח של לשכת שליח האו"ם לשטחים, טריה לארסן, קבע כי ההגבלות על התנועה שהטילה ישראל גרמו בארבעת החודשים הראשונים של האינתיפאדה לירידה של 50 אחוזים בתמ"ג הפלסטיני. ר':

Office of the United Nations Special Coordinator, *The Impact on the Palestinian Economy of Confrontations Mobility Restrictions and Border Closures*, February 2001.

[3] על סגר ועוצר ר' בצלם, *אזרחים במצור*, עמ' 4-9.

[4] יש לציין כי מלבד ההגבלות הרשמיות שמטיל צה"ל על תנועת פלסטינים, ישנן גם קבוצות של מתנחלים אשר מבצעות פעולות של חסימת כבישים והתנכלות לכלי רכב פלסטינים. ר' בצלם, *הסכמה שבשתיקה: מדיניות אכיפת החוק על מתנחלים בשטחים*, ירושלים, מרץ 2001, עמ' 21-23.

■ פגיעה בגישה לטיפול רפואי בעקבות המצור

מדיניות המצור פוגעת ביכולתם של חולים להגיע לטיפול בבתי-חולים ובאפשרות של אמבולנסים לפנות חולים ופצועים. ארגון הסהר האדום הפלסטיני הציג בנספח לעתירה לבג"צ רשימה של 121 מקרים מפורטים בהם עוכב מעברם של חולים ופצועים, בין ה-29.9.00 וה-18.2.01.[5] הצלב האדום הבינלאומי קבע כי "היו מקרים בהם נמנעה או עוכבה עזרה רפואית חיונית, ועקב כך נגרם נזק רציני למצבם הבריאותי של נזקקים".[6] בנוסף לעיכוב חולים, גורם המצור לכך שרופאים מתקשים להגיע למקומות עבודתם, דבר המשפיע על תפקוד בתי החולים בשטחים.[7]

דובר צה"ל מכחיש כי הטלת המצור פוגעת בגישה של האוכלוסייה לטיפול רפואי ומתיימר לפעול באופן שמונע בעיות בתחום זה: "באשר לבעיות ההומניטריות המתעוררות בעת הטלת כתר [...] צה"ל נערך מבעוד מועד למתן פתרונות ראויים. בצה"ל קיימים נהלים מסודרים, אשר מטרתם להבטיח מעבר של מקרי חירום רפואיים במחסומים [...]".[8] צה"ל הצהיר כי הוא מפעיל מדיניות לפיה בכל "תא שטח" נצור יש לפחות נתיב נסיעה אחד שאינו חסום על-ידי מחסומים בלתי מאויישים; זאת, על-פי צה"ל, "על מנת שלא לפגוע בצרכיה ההומניטריים של האוכלוסייה האזרחית".[9] כפי שמראות העדויות שיובאו להלן, הצהרות אלה אינן עומדות במבחן המציאות.

בשנת 1996 הגישה עמותת רופאים לזכויות אדם עתירה לבג"צ בעקבות מקרים רבים של עיכוב פינוי לטיפול רפואי בעת הטלת "סגר פנימי".[10] בעת הדיון בעתירה התחייב צה"ל להפיץ נוהל מסודר אשר יבטיח מעבר של חולים וצוותי רפואה במחסומים. הנוהל קובע כי: "ככלל, מפקד מחסום יאפשר מעברו של אדם במחסום לצורך קבלת טיפול רפואי, אף אם אין בידו היתר כנדרש, אם המדובר במצב חירום רפואי דחוף".[11]

על אף התחייבות צה"ל, אירעו בשנים שחלפו מקרים נוספים בהם עוכבו חולים במחסומים וב-1999 העמותה עתרה שנית לבג"צ, בטענה שהנוהל לא הופץ בקרב החיילים וכי הם אינם פועלים לפיו. בג"צ קיבל את הטענה וקבע כי "הנוהל עליו הוסכם בעתירה הקודמת, שהיה צריך להיות מועבר בשרשרת הפיקוד אל החיילים במחסומים, לא הועבר לידיעתם. לא יכול להיות ספק שחייתה במקרה זה תקלה שמישהו או מישהם אחראים לו".[12] בהודעה לבית המשפט מה-4.1.00 מסר צה"ל כי הנוהל האמור הופץ לכל החטיבות המרחביות והוטל על היחידות לוודא כי החיילים במחסומים מודעים לו. בית המשפט הוציא צו המחייב את הצבא ליישם את הנהלים עד ל-31.1.00.

אולם, העדויות אשר יובאו להלן, כמו גם עדויות שפורסמו בדו"חות קודמים של בצלם מהאינתיפאדה הנוכחית,[13] מלמדות כי גם כיום חיילי צה"ל אינם פועלים לפי נוהל זה.

מעבר לכך, השימוש המאסיבי באמצעים כמו מחסומי בטון וחפירת תעלות, במקום במחסומים מאויישים, כלל אינו מאפשר את יישומו של הנוהל, ומונע מעבר מהיר במקרי חרום. בניגוד

---

[5] בג"צ 9242/00, *עמותת רופאים לזכויות אדם נ. שר הביטחון*.

[6] הודעה לעיתונות של הצלב האדום, 26.2.01, www.icrc.org.

[7] ר' בצלם, *אזרחים במצור*, עמ' 17-21.

[8] ר' תגובת דובר צה"ל לדו"ח בצלם, *אזרחים במצור*, עמ' 31-35.

[9] שם.

[10] בג"צ 3109/96, *עמותת רופאים לזכויות אדם נ. שר הביטחון*.

[11] "נוהל טיפול בתושב איו"ש המגיע למחסום במצב רפואי דחוף".

[12] בג"צ 7517/99, *פאדוואה עבד אל סאלם ואח' נ. שר הביטחון*.

[13] ר' בצלם, *אזרחים במצור*, עמ' 17-21; בצלם, *איפוק מדומה: הפרות זכויות האדם במהלך האירועים בשטחים, 29.9.00-2.12.00*, ירושלים, דצמבר 2000, עמ' 22-25.

למחסום מאוייש, בו החיילים יכולים להפעיל שיקול דעת ולאפשר מעבר של חולים במקרה של מצוקה רפואית דחופה, החסימות הפיזיות יוצרות מצב קבוע ובלתי ניתן לשינוי. לנוכח דברים אלה, צה"ל אינו יכול לטעון כי "הנהלים המסודרים" מבטיחים מעבר מהיר של חולים במחסומים.

באשר לטענה כי בכל "תא שטח" יש נתיב נסיעה עליו מפקחים חיילים: יישום המדיניות בשטח מוטל בספק, אולם גם אם טענה זו הייתה נכונה, אין בכך כדי לתת מענה לבעיות ההומניטריות של האוכלוסייה הנצורה. ראשית, כאמור, במקרים רבים החיילים במחסום אינם מאפשרים מעבר חולים, בניגוד לנהלים הרשמיים ולהצהרות של צה"ל. שנית, מיקומם של המחסומים המאויישים משתנה וצה"ל אינו מודיע על כך לאוכלוסייה; העיכוב שנוצר בשל המחסומים הפיזיים בחיפוש אחר מחסום מאוייש עלול לפגוע אנושות בטיפול במקרי חירום. מעבר לכך, גם אם ניתן לאחר מאמצים לאתר את המחסום המאוייש, הקשיים הכרוכים בכך מרוקנים מתוכן את ההצהרה שבאופן זה הצרכים ההומניטריים אינם נפגעים: הטלטולים והקושי שיוצרת הנסיעה בדרכי עפר צדדיות גורמים נזק לחולים; הנסיעה הופכת לממושכת, באופן המשבש לחלוטין את חייהם של חולים הזקוקים לטיפול יומיומי; עלויות הנסיעה במצב זה גבוהות מאוד, ועל רקע המצוקה הכלכלית בשטחים, לעתים לא ניתן לעמוד בהן; העובדה שקיים רק מחסום אחד לאזור, אשר גם בו נערכות בדיקות קפדניות, יוצרת עומס על המחסום ופקקי תנועה כבדים.

ההגבלות על חופש התנועה שמטילה ישראל בשטחים מובילות באופן בלתי נמנע לפגיעה בפלסטינים הנזקקים לטיפול רפואי. לא מדובר במקרים "חריגים" אלא בתוצאה ישירה של המדיניות. להלן כמה עדויות המתארות הן את הקשיים בפינוי מהיר לבתי חולים והן את הקשיים של חולים כרוניים הזקוקים לטיפול קבוע בבתי חולים.

חיילים ישראלים מונעים מפלסטינים מעבר לטול כרם, 19.6.01. צילום: עבד עומר קוסיני, רויטרס.

■ מרץ 2001:
נסיעתה של חולת סרטן מאזור ג'נין לניתוח ברמאללה נמשכת יומיים

עדותה של זריפה חסן אנים א-סעד,
בת 49, נשואה ואם לתשעה, עקרת בית,
תושבת סילת אל-חארת'יה - נפת ג'נין[14]

אני אם לשש בנות ושלושה בנים. בעלי חקלאי וההכנסה שלו נמוכה ואינה עולה על כמה מאות שקלים בחודש. מצבנו הכלכלי קשה, אבל מסתדרים, ברוך השם. בעלי מבוגר, גילו קרוב ל-70, לכן הוא לא יכול לצאת לישראל לעבוד בעבודות אחרות, ומתפרנס רק מחקלאות.

בסוף שנת 1996 התחלתי לחוש כאבים בראשי. קודם לכן הייתי בריאה. עברתי בדיקות בבתי חולים שונים בגדה - בג'נין, בשכם וברמאללה. אחרי שנה של בדיקות אבחנו אצלי בבית החולים ברמאללה גידול סרטני במוח. בשנת 1998 נותחתי פעמיים בבית החולים ברמאללה, אבל ללא הצלחה. אחרי הניתוח השני מצבי הורע ולא יכולתי לתפקד. בקושי הצלחתי להזיז את עצמי, כל הזמן הייתי שוכבת על המיטה והילדות שלי היו דואגות לצרכי בבית. מדי פעם הייתי הולכת לבדיקות ברמאללה.

בתחילת שנת 2000 עברתי טיפול כימותרפי והקרנות בבית החולים אסותא בתל אביב, בזכות תרומות שאספה משפחתי בג'נין. עברתי שם 15 הקרנות, במשך 45 יום. בחלק מהפעמים אושפזתי ובחלקן הייתי נוסעת הביתה. עברתי גם צילומי רנטגן ובדיקות מעבדתיות מקיפות. פניתי לבית החולים ברמאללה עם תוצאות הבדיקות, והם קבעו שעליי לעבור ניתוח להסרת גידול בראש. הניתוח נקבע ל-14.3.01.

תושבים מהכפר יעצו לי לצאת לרמאללה כמה ימים לפני המועד שנקבע לניתוח כי הדרכים חסומות ועדיף לצאת מוקדם בכדי להגיע במועד לבית החולים. היה עלי להיות בבית החולים ב-13.3.01, יום לפני מועד הניתוח, לסדרת בדיקות והכנה לקראת הניתוח.

בגלל המחלה אני לא יכולה ללכת בכוחות עצמי. אם אני צריכה לקום וללכת כמה מטרים, עלי להישען על מישהו. ביום ראשון, 11.3.01, יצאתי מכפרי סילת אל-חרת'יה בשעה 07:30 בבוקר, יחד עם בעלי. עלינו על מונית שירות לג'נין. הנסיעה עברה בקלות, והגענו בסביבות השעה 7:50 לג'נין, ומשם עלינו במונית לשכם. הדרך הרגילה לשכם, העוברת דרך צומת דותן והכפר סילת אל-ד'הר הייתה סגורה במחסום של הצבא הישראלי, לכן נהג המונית נאלץ לנסוע דרך קבאטיה. אחרי שעברנו את קבאטיה הגענו למחסום צבאי סמוך לכניסה לכפר א-זבאבדה, שם אסרו עלינו החיילים הישראלים להמשיך בדרכנו. הם הורו לנהג המונית להסתובב ולחזור בחזרה. ביקשתי מהנהג שיסביר לחיילים שבמחסום על מצבי ושעלי להגיע לבית החולים, אבל הנהג לא הקשיב לי ואמר שהחיילים במחסום הזה לא ידברו אתנו. לכן הוא החליט לחזור לקבאסיה ולנסוע בדרך לא סלולה, בין הכפרים מית'לון, סאנור, וג'דידה. הדרך הזו ארוכה וכיוון שהיא מלאה מהמורות הנהג נסע לאט, ונאלץ לעצור את המונית מדי פעם בגלל תנאי הדרך. הראש שלי בער מרוב כאבים.

בסביבות השעה 11:30 בבוקר הגענו לשכם. בתחנה המרכזית בעיר עליתי יחד עם בעלי על אוטובוס לכיוון רמאללה. נהגים רבים של מכוניות ואוטובוסים שנסעו מולנו אמרו לנהג האוטובוס שהדרך חסומה בצומת בורין. המכוניות הנוסעות משכם לרמאללה לא נוסעות בדרך הרגילה אלא בדרכי עפר העוקפות את צומת בורין. הנהגים הללו הודיעו לנהג האוטובוס שאי אפשר להגיע לרמאללה בגלל שרמאללה מכותרת וסגורה.

למרות הכל נהג האוטובוס המשיך לנסוע עד שהגענו לצומת בורין, כשעה לאחר שיצאנו משכם. היה שם מחסום צבאי והחיילים במחסום הורו לנהג האוטובוס להסתובב ולנסוע כלעומת שבא. נסענו כשעה נוספת בחזרה מצומת בורין לשכם.

השעה הייתה בסביבות 14:00. הרגשתי מאוד עייפה והכאבים בראש שלי התחזקו, אבל

[14] העדות נגבתה על-ידי רסלאן מחאג'נה ב-13.3.01.

נאלצתי להמשיך ולסבול כי היה עליי להגיע לרמאללה בכדי לעבור את הניתוח. ניסינו לברר עם נהגי המוניות על דרך להיכנס לרמאללה אבל כולם היו משוכנעים שהיום אי אפשר להיכנס לשם בגלל המצור.

אחרי שתקוותנו להגיע לרמאללה באותו יום נמוגה החלטנו לא לחזור לג'נין אלא לנסוע לכפר אמאתין, קרוב לשכם, ולהתארח בלילה אצל קרובת משפחה של בעלי. למחרת בבוקר חזרנו לשכם ושם עלינו על מונית שרות לכיוון רמאללה. הנהג הסיע אותנו כל הזמן בדרכי עפר בין ההרים. הנסיעה הייתה איטית, והמונית הסלטלה כל הזמן. כל הזמן הזה הראש שלי כאב מאוד. ביני לבין עצמי חשבתי שאני לא אגיע בחיים לרמאללה מרוב כאבים ותשישות. הנסיעה נמשכה קרוב לשלוש שעות, עד שהגענו למחנה הפליטים אל-ג'לזון, שם נהג המונית הוריד אותנו ואמר כי אין באפשרותנו להמשיך כי הכביש חסום בעפר ובקוביות בטון, ויש חיילים המשגיחים על המחסום.

הנוסעים במונית עזרו לבעלי להוריד אותי מהרכב והושיבו אותי על הקרקע. השעה הייתה כמעט 13:00 בצהריים. בעלי ביקש משניים מהנוסעים שיעזרו לו להרים אותי ולשאת אותי דרך המטעים לצדו השני של המחסום. שני בחורים צעירים ובעלי נשאו אותי והעבירו אותי לצד השני של הכביש. הם נשאו אותי קרוב ל-15 דקות, כי הם העדיפו להתרחק מהמחסום כדי שהחיילים לא יראו אותנו.

לאחר שהגענו אל הכביש שמעבר למחסום עלינו על מונית לרמאללה, ונהג המונית אמר לנו כי הוא יכול לקחת אותנו רק עד הכפר סורדא, כי הצבא הישראלי חפר את הכביש ומונע מעבר מכוניות לרמאללה. למרות זאת, הוא הסביר, החיילים הישראליים מתירים מעבר של תושבים ברגל. לא הייתה לנו ברירה. עלינו על המונית והגענו לסורדא. נוסעים במונית שוב עזרו לבעלי להוריד אותי מהרכב, ושלושה בחורים הרימו אותי והעבירו אותי מצד אחד של המחסום לצדו השני. אני ובעלי לקחנו מונית ונסענו לרמאללה. הגענו לרמאללה בשעה 14:30.

אני לא יכולה לתאר את הכאבים והקשיים שעברו עליי ביומיים הללו. אני אישה חולה ולא יכולה ללכת בגלל המחלה. תודה לאל שהגעתי לבית החולים בשלום.

■ מרץ 2001:
חיילים מעכבים פינוי לבית חולים של ילדה בת 11 במחסום חווארה; הילדה נפטרה בדרך

עדותו של בדנאת סאלם סלימאן אוומד, בן 47, נשוי ואב ל-11, מובטל, תושב א-סאויה, נפת שכם[15]

בתי איסראא הייתה הבת היחידה מבין 11 ילדיי. היא הייתה חולה מאז שנולדה: היה לה פגם מוחי והיא לא דיברה בצורה ברורה. בנוסף, כאשר היה לה חום גבוה פעם או פעמיים בשנה, היא איבדה את ההכרה כתוצאה מהתכווצויות, והייתי לוקח אותה לרופא הכפר כדי לקבל את הטיפול הנדרש.

ב-26.3.01, בשעות הצהריים, שיחקנו אני ואיסראא במרפסת ביתנו שבכפר א-סאויה. היא נכנסה לחדר ולאחר 10 דקות, באו אחיה הקטנים ואמרו: "אבא, אבא, איסראא חולה ונפלה ארצה". נכנסתי לחדר ומצאתי אותה במצב קשה עם חום גבוה. יצאתי כדי להביא רכב מהעיר ואחרי זמן קצר עצר לידינו רכב מדגם פולקסוואגן מהכפר לובן א-שרקייה הסמוך לכפרנו. כשנודע לנהג שבתי חולה, הוא הוריד את הנוסעים שהיו אתו. בתי ואישתי נסעו אתו למרפאה בכפר הסמוך קבלאן ואני נסעתי אחריהם ברכב אחר. כשהגיעו ראו שהמרפאה סגורה והרופא עזב למקום לא ידוע. עברתי לרכב בו נמצאה בתי ומיד נסענו לשכם דרך הכביש הראשי חווארה-שכם. החלטנו לנסוע לבת חולים

[15] העדות נגבתה על-ידי האשם אבו חסן ב-16.5.01.

אל-ווטני בשכם מאחר שבתי מטופלת שם במשך תקופה ארוכה.

ברכב היו אתנו גיסי, אישתי והנהג. התקרבנו למחסום הצבאי הישראלי שבין חווארה לשכם. החיילים הישראלים הורו לנו לעצור לפני המחסום. גיסי ירד מהרכב כדי להסביר לחיילים שיש אתנו ילדה חולה ושצריך להעביר אותה לבית החולים. החייל אמר לו לחזור למכונית ושהוא יבוא מיד. חיכינו זמן רב, בינתיים הילדה הקיאה בפעם השנייה, הפעם מול עיני החיילים אך החייל לא התייחס אלינו. הנהג ירד וניסה להסביר לחיילים שיש לנו חולה וצריך להעביר אותה בית חולים, אך החיילים הורו לו לא להתקרב, לחזור לרכבו ולחכות עד שיבואו.

החייל בא לאחר 45 דקות, לא ביקש תעודות זהות, לא ערך חיפוש ולא שאל דבר אלא רק הסתכל לתוך הרכב. הוא לא הסכים שנחזור מדרך אחרת ודרש שנמתין. כעבור כמה דקות, מצבה של בתי המשיך להתדרדר ואז החייל איפשר לנהג לעבור את המחסום. זה היה לפני תפילת הערב. נסענו עד בית החולים אל-ווטני בשכם. המרחק בין המחסום לבין שכם לא לוקח יותר מ- 10 דקות נסיעה, אך בגלל העיכוב במחסום הצבאי הישראלי, לקח לנו 55 דקות להגיע.

כשהגענו, איסראא לא זזה והייתה בלי הכרה. לאחר שהוכנסה לחדר המיון, הרופאים קבעו שהיא נפטרה כבר בדרך לבית החולים. למחרת חזרנו כדי לקבור אותה בכפר א-סאויה. החיילים הישראלים עצרו אותנו באותו מחסום ושאלו מדוע אנחנו איתה. עניתי כי אני אביה וזה דודה. החייל שאל מדוע לא קברנו אותה בשכם, למה הבאנו אותה בחזרה? עניתי כי אני רוצה לקבור אותה בכפר א-סאויה ולא בשכם. אז החייל הרשה לנו לחזור לכפר.

■ מאי 2001:
חיילים בשני מחסומים מעכבים פינוי חולה לבית חולים בעזה; החולה נפסר בבית החולים

עדותו של אחמד סובחי מנסור זוערוב, בן 47, סוור, תושב ח'אן יונס[16]

ב-10.5.01, בסביבות השעה 18:00, הייתי בבית של משפחת זוערוב באל-מווסי. אביו של קיפאח זוערוב הגיע ואמר לי שבנו חולה מאוד וצריך להעביר אותו לבית חולים במהירות. העלינו את קיפאח על הרכב, מדגם פיג'ו טנדר, בו נהג אביו, ואני עליתי עם בן דודי מוחמד מרזוק זוערוב למונית. נסענו עד למחסום הראשון בדרום ההתנחלות כפר-ים. החיילים בדקו את תעודות הזהות. הודענו להם שיש לנו חולה וצריך להעביר אותו לבית חולים. הם הרשו לנו לעבור והמשכנו לנסוע קילומטר אחד עד המחסום שנמצא צפונית להתנחלות כפר-ים. החיילים ציוו עלינו לעצור ובדקו את תעודות הזהות כשהם סוגרים את המחסום מהצד הצפוני והמזרחי בשרשראות. לאחר חצי שעה של עיכוב, הם הרשו לנו להמשיך בדרכנו.

נסענו לכיוון מחסום תופאח, הנמצא מערבית למחנה הפליטים ח'אן יונס. במרחק של כ-50 מטרים מערבית למחסום, עצרנו בחניון אל-מווסי. מתוך המחסום המוקף בבלוקים וברזנט בצבע חאקי קרא לעברנו אחד החיילים לחזור לאל-מווסי. אמרנו לו שאנו רוצים להגיע לבית חולים. הוא אמר שנית שנחזור לאל-מווסי. ירדנו מהרכב ונשאנו את קיפאח בידיים על מנת להראות אותו לחייל. החיילים הורו לנו לחזור ואמרנו להם שהחולה עלול למות. החייל אמר: "אני אהרוג אתכם איתו" ושמענו אותו דורך את נשקו. עלינו לרכב, חזרנו למחסום הקודם וביקשנו מהם להתקשר לחיילים שבמחסום תופאח כדי שירשו לנו לעבור ולהגיע לבית החולים. הם ענו לנו שהחיילים במחסום תופאח הם בעלי דרגה גבוהה יותר וביקשו שנחכה

[16] העדות נגבתה על-ידי נביל מח'ריז ב-11.5.01.

עד שחיילי משמר הגבול יגיעו כי הם יכולים לאפשר לנו להיכנס. חיכינו במחסום עד השעה 20:30 בערב. תוך כדי כך התקשרתי בפלאפון כדי להזמין אמבולנס שהוקצה להעברת חולים מהאזור יום קודם.

בזמן הזה קיפאח שכב על הארץ וראשו מונח על ברכו של אביו. קיפאח עצם את עיניו והפסיק לזוז, נשם ולא דיבר. לאחר מכן, האמבולנס הגיע והעביר אותו לבית החולים נאסר. אביו ודודו ליוו אותו מאחר שהחיילים הרשו רק לשני אנשים ללוות את החולה. עשר דקות אחרי שהגעתי הביתה התקשרתי לבית החולים ונודע לי מדודו ח'דר שקיפאח נפטר.

■ מאי 2001:
עיכוב של אמבולנס בדרך לטיפול ביולדת בסדרת מחסומים על כביש בית לחם - חוסאן

עדותו של מהתדי עמר מוחמד אל-בדארין, בן 21, קצין עזרה ראשונה בסהר האדום בבית לחם, תושב סמוע[י]

ביום ב', 7.5.01, בשעה 20:00 בערך, התקבלה במרכז הסהר האדום בבית לחם קריאה להגיע ליולדת בכפר חוסאן, הנמצא במרחק של כחמישה ק"מ מן העיר. בתנאים רגילים, הנסיעה לשם באמבולנס נמשכת שלוש עד חמש דקות.

יצאנו לשם באמבולנס. הנהג היה סמיר סובח, בן 35, מכפר א-סאויה בשכם. אני נסעתי איתו בתוקף תפקידי כקצין עזרה ראשונה ושנינו לבשנו מדי עבודה רשמיים.

כעבור שתי דקות הגענו לצומת הכפר אל-ח'אדר. עמד שם ג'יפ של משמר הגבול. השוטרים בג'יפ ביקשו את תעודות הזהות שלנו, הסתכלו לתוך המכונית והרשו לנו לעבור. כל זה ארך לא יותר מחמש דקות.

המשכנו עד צומת בתיר הנמצאת מעברו השני של הכביש העוקף, 20 מטרים בלבד מצומת אל-ח'אדר, ושם עמדו שני ג'יפים עם חיילים. הם הורו לנו לעצור בצד הדרך, לכבות את המנוע ולרדת לכביש. עשינו זאת כשאנו מרימים ידיים כפי שהורו לנו והם ערכו עלינו חיפוש מדוקדק. ניכר היה שהחיילים עושים זאת בצורה פרובוקטיבית וכאשר מחיתי על כך שעוצרים אותנו ומחפשים עלינו, קיללו אותנו כמה מהם בעברית ואמרו: "על הזין שלי אמבולנס". אחר כך ערכו חיפוש מדוקדק באמבולנס כשהם מתנהגים בעצבנות ומפזרים את המכשירים שבתוך המכונית לכל עבר. כל זה ארך כ-20 – 25 דקות ובתום החיפוש הרשו לנו לעבור.

במרחק של כ-300 – 400 מטרים משם, על הדרך, עמד ג'יפ צבאי שעצר אותנו. שוב נערך החיפוש הרגיל עלינו ובתוך המכונית. זה לקח 10 – 15 דקות ובסיומן הרשו לנו לעבור. אחרי זה נסענו עוד 500 מטרים והגענו לגשר נחאלין שם עמדו ג'יפ צבאי, ג'יפ משמר הגבול ואמבולנס ישראלי פרטי. הם עיכבו אותנו למשך חמש דקות בלי לערוך שום חיפוש ורק הזהירו אותנו שלא נתקדם הלאה, כי נמצאים שם מתנחלים שמתנכלים למכוניות ערביות בדרך. ענינו להם שאנחנו מוכרחים להמשיך כי יש מקרה דחוף של יולדת. נסענו עוד כקילומטר והגענו לכניסה לחוסאן. ראינו שם בין 20 ל-30 מתנחלים, רובם צעירים, עומדים ליד מכוניותיהם. היו שם גם שלוש מכוניות של משמר הגבול. אנשי משמר הגבול עצרו אותנו ואמרו לנו שנכנס ונצא מאותה דרך ממנה באנו, אך לא הסבירו מדוע. המתנחלים לא הפריעו לנו.

נכנסנו לכפר חוסאן והגענו לביתה של הגברת מירוות בסאם איבראהים זעול, כבת עשרים. השעה היתה 21:00 בערך. הכנסנו אותה לאמבולנס יחד עם אמה שהצטרפה אליה. יצאנו מאותה דרך, כי כל היציאות האחרות מהכפר היו סגורות.

[י] העדות נגבתה על-ידי מוסא אבן-השהש ב-23.5.01.

הגענו לצומת חוסאן במקום שבו התקהלו המתנחלים וברגע שהגענו נעו שלוש המכוניות הצבאיות לעבר האמבולנס, החיילים זינקו מתוכן במהירות פתחו את הדלתות והתחילו לחפש באמבולנס בצורה מתגרה, כשהחולה בתוכו. הם אמרו לנו שהמתנחלים שעמדו במרחק של כ-20 מסרים מהם רוגמים מכוניות באבנים. הם יעצו לנו לחזור חזרה לחוסאן, כי לא נצליח לעבור. באותו רגע התקרב אלינו קצין דרוזי, שראה שיש חולה באמבולנס והציע לנו שנפנה ימינה במקום שמאלה וניסע כמה עשרות מטרים בכיוון המחסום הקבוע של ביתר. אז נכבה את הסירנה והאורות המהבהבים ואת אורות החנייה ונחזור חזרה.

פנינו ונסענו כשני ק"מ עד לצומת ואדי-פוכין וחיכינו כמה דקות. עשינו כמו שיעץ לנו הקצין הדרוזי. בזמן שעמדנו ראינו שלוש מכוניות של מתנחלים נוסעות לעברנו. כשהגיעו למרחק של 200 מטרים מאתנו הסתובבנו במהירות ונסענו עוד 200 מטרים מצומת ואדי-פוכין אל המחסום הקבוע של ביתר כדי לבקש הגנה.

עמדנו ליד המחסום בערך 20 דקות, דיברנו עם החיילים וביקשנו שידברו עם החיילים שבדרך ויעזרו לנו לעבור והם התקשרו אליהם. ביקשנו גם שיגידו להם לבוא ללוות אותנו עם הג'יפ הצבאי, אבל הם אמרו שהג'יפ לא יוכל לבוא אבל הוא יחכה לנו בצומת חוסאן. הם גם אמרו שהמתנחלים עזבו את המקום.

נסענו לצומת חוסאן והמתנחלים אכן כבר לא היו שם, אבל גם הג'יפ הצבאי לא היה. המשכנו לנסוע וכ-20 מטרים לפני גשר נחאלין (50 מטרים מצומת חוסאן), ראינו מתנחלים עומדים באמצע הכביש. היו שם גם שישה ג'יפים צבאיים עם חיילים שעמדו במקום. אחד הג'יפים התקרב אלינו והחיילים ירדו והסתכלו באמבולנס ואמרו לנו לנסוע אחריהם. כאשר הגענו למקום שעמדו בו המתנחלים, הג'יפ נעצר וזה אילץ גם אותנו לעצור ואפשר למתנחלים לרגום אותנו באבנים.

כשזה קרה, הנהג שלנו עקף את הג'יפ וברח קדימה. חיכינו 45 דקות עד שהג'יפ הצטרף אלינו שוב.

אחרי זה לא היו לנו עיכובים. המשכנו עד מחסום אל-ח'אדר, החיילים הסתכלו במכונית והרשו לנו להמשיך במהירות. הגענו עם היולדת לבית חולים אלחסין בסביבות השעה 22.45. היא הייתה תשושה, מפוחדת ומתוחה מאוד.

■ יוני 2001:
חיילים מונעים מעבר של אמבולנס נושא חולים במחסום ליד בית לחם

עדותו של סלאמה עבד אל-חמיד דאוד דרויש, בן 74, נשוי, פנסיונר, וולה כליות, תושב בית לחם[18]

ביום שבת, 2.6.01, יצאתי מביתי בבית לחם לבית החולים עאליה בחברון כדי לעבור דיאליזה. נסענו ברכב ציבורי דרך תקוע ועברנו מספר מחסומים ישראליים עד שהגענו לחברון. עשו לי שם דיאליזה בשבת וביום ראשון ואז הוחלט להעביר אותי לבית החולים הממשלתי בבית ג'אלא, מאחר ואני צריך לעבור דיאליזה פעמיים בשבוע, בימי שני וחמישי.

ביום ראשון, 3.6.01, נערך תיאום להעברתי בין שני בתי החולים ובסביבות השעה 15:00 עליתי על אמבולנס של הסהר האדום בחברון. אשתי ליוותה אותי. נסענו באמבולנס עד חלחול, ושם האמבולנס עצר וצירף עוד חולה שאיבד את הכרתו והיה צריך להגיע לבית חולים בבית לחם. החולה ואחיו שליווה אותו עלו על האמבולנס.

האמבולנס המשיך בדרכו עד שהגיע למחסום שאחרי גוש עציון. במחסום היו שלושה ג'יפים צבאיים ישראליים ויותר משבעה חיילים שחסמו את הדרך שמובילה לאל-ח'אדר ולבית לחם.

[18] העדות נגבתה על-ידי סוהא זייד ב-4.6.01.

האמבולנס עצר על פי הוראת החיילים והם לא נתנו לנו לעבור. נהג האמבולנס וקצין העזרה הראשונה הסבירו להם שהם מעבירים שני חולים שצריכים להגיע לבית החולים בבית לחם.

שני חיילים פתחו את דלת האמבולנס ודרשו את תעודות הזהות שלנו. נתתי להם את האישור הרפואי, אך למרות זאת, הם לא נתנו לנו לעבור. הנהג התקשר לסהר האדום בבית לחם וביקש מהם לשלוח אמבולנס שלהם, שיגיע מהכיוון השני של המחסום, כדי להעביר אותנו.

לאחר שעתיים הגיע האמבולנס מבית לחם. הם הסבירו שהם איחרו בשל העיכובים על המחסומים הישראליים ובשל הקשיים שנתקלו בהם עד שהגיעו. אז העבירו אותנו לאמבולנס השני, שהסיע אותנו לבית החולים בבית לחם.

■ יוני 2001:
אמבולנס שמפנה חולה עם התקף לב לא מצליח להיכנס לחברון כתוצאה מהמחסומים הפיזיים

עדותו של נידאל חמיד רמאדן אל-ג'עברי, בן 38, נשוי ואב לחמישה ילדים, נהג אמבולנס[19]

ב-6.6.01, בשעה 19:30, הגיע למרכז הסהר האדום באד'נא באג'יס אלטמיזי, בן 40, לאחר שקיבל התקף לב. ייתכן שכשהביאו אותו הוא כבר היה ללא רוח חיים, אך אנו לא מוסמכים לקבוע זאת. יצאנו מייד לכיוון בית החולים בחברון. שניים מקרובי משפחתו של החולה באו איתנו.

מאחר וידעתי שהיציאה הראשית מאד'נא, שנמצאת כ-20 ק"מ מחברון, סגורה בערימות עפר וקוביות בטון, נסעתי דרך חירבת סובא, חמישה ק"מ דרום-מזרחית לאד'נא. המשכנו עוד שלושה ק"מ ועלינו על כביש 35. כ-17 ק"מ מאד'נא, ליד תחנת הדלק "שרק אל-אווסט", נתקלנו בערימות עפר וקוביות בטון שחסמו את הדרך לכיוון חברון.

נאלצנו לפנות לאחור ולנסות לנסוע מכיוון אחר. אחרי כמה ק"מ פניתי ימינה, ועליתי על דרך צרה ומשובשת שמובילה לכביש העוקף השני. משם רציתי להגיע לכביש חברון-תרקומיה (וואדי אל-קוף), אבל המעבר שמוביל לכביש הזה היה אף הוא סגור בערימות עפר. מאחר והייתי עדיין על הכביש העוקף נסעתי לכיוון הגשר שמעל כביש חלחול-חברון. אולם, גם הדרך ליד הגשר הייתה חסומה. לא הייתה שום דרך להיכנס לחברון.

ירדתי מהאמבולנס והתקשרתי לסהר האדום בחברון כדי שישלחו אמבולנס נוסף מהכיוון השני. היינו באזור נמוך ולא הייתה קליטה בטלפון אז עליתי במעלה הגבעה והתקשרתי אליהם משם. בינתיים החובש ביצע שוב ניסיון החייאה לחולה. אחרי חמש דקות הגיע אמבולנס מכיוון חברון והעברנו אליו את החולה. החולה הגיע לבית החולים אל-אהלי בחברון ושם נקבע מותו.

הדרך עד לגשר בכביש חברון-חלחול ארכה 45 דקות, בימים רגילים היא נמשכת כעשר דקות. בדרך חזרה לאד'נא נאלצנו לנסוע שוב בדרכים לא סלולות.

■ קשיים בקבלת טיפול דיאליזה לחולת כליות

עדותה של לוטפייה אבראהים עבדאללה ג'אלודי, בת 41, נשואה ואם לשישה ילדים, עקרת בית, תושבת כפר פקועה - אזור ג'נין[20]

אני נשואה ואם לשישה ילדים. הגדול בהם הוא בן 17 והקטן בן שמונה. בעלי נמצא בירדן כי יש לו אזרחות ירדנית ובקשתו לאיחוד משפחות לא אושרה.

[19] העדות נגבתה על ידי מוסא אבו השהש ב-7.6.01.

[20] העדות נגבתה על ידי ראסלן מתאג'נה ב-26.5.01.

אני חולה במחלת כליות כבר שש שנים ומקבלת טיפולי דיאליזה מזה שנתיים, שלוש פעמים בשבוע בבית החולים אל-ווטני בשכם. מכונת הדיאליזה שם היא היחידה באזור צפון הגדה ומשרתת את כל תושבי אזור ג'נין וטול כרם, בנוסף לתושבי נפת שכם.

כשאני צריכה ללכת לבית החולים לטיפולים אני משאירה בבית את ילדיי הקטנים. אני יוצאת מפקועה בשעה 05:00 בבוקר כדי להספיק "לתפוס תור" בבית החולים בשכם. תחילה, לפני אירועי אינתיפאדת אל אקצה, הייתי נוסעת לשכם בתחבורה ציבורית דרך ג'נין. זאת משיקולים כלכליים שכן מצבי הכלכלי קשה ואני לא יכולה להרשות לעצמי מונית ספיישל. הדרך לג'נין ארכה כ-10-15 דקות והייתי מגיעה לשכם בשעה 06:30 - 07:00 בבוקר. כך הייתי מסיימת את טיפולי הדיאליזה בשעות הצהריים המוקדמות ומספיקה לחזור לביתי בפקועה בשעות אחר הצהריים לבשל לילדיי אוכל.

לאחר תחילת האירועים נוצרו בעיות כי הדרך בין פקועה לג'נין נסגרה בערמות עפר ובקוביות בטון ולכן המוניות שנסענו בהן היו צריכות לעקוף את המחסום הזה ולנסוע בדרכי עפר משובשות, דבר שגרם לעיכובים רבים. הנסיעה עד ג'נין נמשכת כעת בין 45 - 60 דקות ולפעמים אף יותר. היו מקרים שכוחות הצבא הישראלים שהיו מוצבים במחסומים רדפו אחרי המונית שבה נסענו. הנסיעה מג'נין לשכם שהייתה נמשכת בימים רגילים כ- 45 דקות הופכת עכשיו לנסיעה של יותר משלוש שעות כי אנחנו נאלצים לנסוע בדרכי עפר משובשות. הנסיעה בדרכים אלו גורמת גם לטלטולים עזים של הרכב ופעמים רבות בזמן הנסיעה נגרמו לי כאבים נוספים בשל טלטולים אלה. אני לא נוסעת באמבולנס כי זאת נחשבת "נסיעה פרטית" ומשרד הבריאות הפלסטיני אינו מאשר הסעה באמבולנסים לחולים כרוניים, אלא בתשלום בלבד. חמש פעמים לא הגעתי לטיפול, בגלל שהכפר היה סגור הרמטית מכל הכיוונים. אני יוצאת שלוש פעמים בשבוע, אחרי תפילת הבוקר, בסביבות השעה 04:30 בבוקר, וחוזרת לביתי בשעה 17:00 - 19:00 בערב.

אף אחד לא עוזר לי ולבני משפחתי וגם הרשות הפלסטינית אינה עוזרת לנו. אני נאלצת לשלם בין 800 - 1,000 ש"ח לנסיעות לקבלת הטיפולים. ידי השמאלית אינה מתפקדת בגלל ריבוי טיפולי הדיאליזה ואני מבצעת את כל עבודות הבית בידי הימנית שגם בה יש לי כאבים עזים. בימים שאני לא מבצעת טיפולי דיאליזה נוצרת לי נפיחות בפנים, בידיים וברגליים. לחץ הדם שלי עולה ואני מרגישה שאני הולכת למות ותמיד בני משפחתי מזמינים לי רופא פרטי שמגיע מג'נין או מהכפר. הוא נותן לי כדורי הרגעה ואני לא נחה עד שאני מגיעה לבית החולים בשכם ומבצעת טיפולי דיאליזה. מרוב הסבל שאני סובלת אני מתחננת יומיום לאלוהים שאמות כי קשה לי לסבול את הטרחה והקושי הרב להגיע לבית החולים.

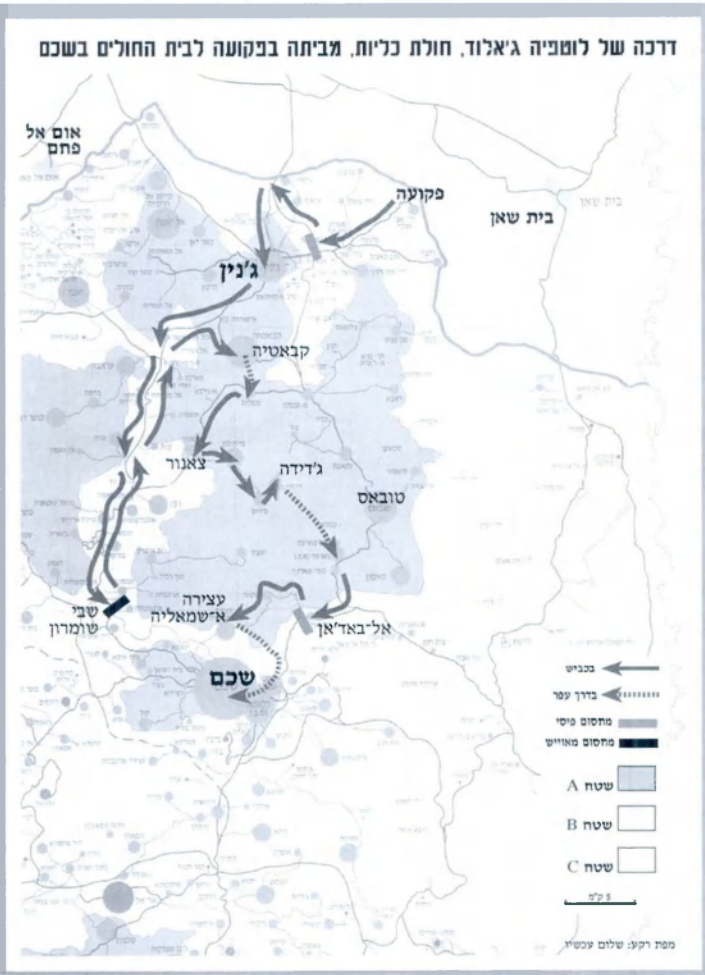

ב-7.6.01 התלוו תחקירני בצלם לאחת מנסיעותיה של לוטפיה ג'אלודי, בדרכה מהכפר פקועה לטיפול דיאליזה בבית החולים בשכם. ליד ההתנחלות שבי שומרון הם נתקלו במחסום מאוייש וחיילי צה"ל מנעו את מעברם. למרות שהם הבהירו לחיילים כי מדובר באשה חולה החייבת להגיע לטיפול בבית החולים, החיילים התעקשו וסירבו לאפשר את המעבר. הקלטה של השיחה נמצאת בבצלם.

גב' ג'אלודי ותחקירני בצלם שבו על עקבותיהם וניסו למצוא דרכים חלופיות לבית החולים. רק לאחר שנתקלו בשני מחסומים לא מאויישים, דבר שהאריך את נסיעתם באופן משמעותי, ונסעו בדרכי עפר משובשות, הם הצליחו בסופו של דבר להגיע לבית החולים.

■ סיכום

"תמיד התנגדתי ותמיד אתנגד לענישה קולקטיבית"

(שר הביטחון בנימין בן אליעזר, קול ישראל, 2.3.01)

עם כניסתם לתפקיד הצהירו ראש הממשלה אריאל שרון ושר הביטחון בנימין בן-אליעזר על כוונתם שלא לפגוע באוכלוסייה האזרחית הפלסטינית או להקשות עליה.[21] דובר צה"ל טוען כי "צה"ל מונחה לאזן בין הצורך הביטחוני הקיים לבין הפגיעה הנגרמת לאוכלוסייה האזרחית כתוצאה מהטלתו של הכתר", וכי המדיניות היא "למזער ככל הניתן את הפגיעה בשגרת החיים האזרחית".[22] קשה ליישב הצהרות אלה עם המציאות שתוארה לעיל ולא ניתן לראות בהן אלא לעג לרש.

מדיניות המצור הישראלית יוצרת באופן בלתי נמנע פגיעה באוכלוסייה האזרחית; עיכוב חולים ופצועים בדרכם לטיפול רפואי, הוא רק היבט אחד - מהקשים ביותר - של פגיעה זו. המצור מוטל על יישובים שלמים, למשך תקופה ארוכה, ומאז פרוץ האינתיפאדה מהווה מדיניות של קבע. הוא אינו פוגע באופן "נקודתי" באותם אנשים לגביהם קיים מידע שבכוונתם לפגוע במטרות ישראליות, אלא הוא פוגע באוכלוסייה כולה. מעצם הגדרתו ואופיו, המצור פוגע פגיעה קשה בשגרת החיים של האוכלוסייה האזרחית, בעיקר בחלשים - החולים, הקשישים והילדים.

למעלה משמונה חודשים לאחר פרוץ האינתיפאדה, ברור כי ההגבלות הנרחבות על חופש התנועה מהוות ענישה קולקטיבית, האסורה במשפט הבינלאומי.[23] כך קבע גם הצלב האדום הבינלאומי, בהודעה שפרסם בסוף פברואר 2001.[24] ועדת חקירה מטעם ועדת זכויות האדם של האו"מ הגיעה למסקנה דומה.[25]

גם אם ישראל אינה מתכוונת לפגוע באזרחים חפים מפשע, לאחר חודשים ארוכים בהם הנזק שנגרם לאוכלוסייה הוא כה ברור וגלוי, המשך המדיניות מטיל על ישראל אחריות מלאה לכל השלכותיה. כפי שנאמר לעיל, גם לפני פרוץ האינתיפאדה יצרו ההגבלות על התנועה שהטילה ישראל בעיות הומניטריות קשות. למרות זאת, נמנע צה"ל לאורך שנים מיישום את הנהלים להם התחייב בבג"צ, והוא נמנע מליישמם גם כעת.

לאחרונה פורסם על כוונה להדק את המצור עוד יותר, ולחלק את הגדה המערבית לשמונה אזורים שהתנועה אליהם ומהם תימנע באופן מוחלט.[26] יישום תוכנית זו יוביל ללא ספק לתוצאות טרגיות עוד יותר.

השימוש בצעדים גורפים כנגד האוכלוסייה הפלסטינית הוא צעד פסול ומהווה הפרה בוטה של זכויות האדם. על ממשלת ישראל למצוא פתרונות מיידים לבעיות ההומניטריות שנוצרו בשל הטלת המצור. בצלם קורא לממשלת ישראל:

■ לחדול משימוש בענישה קולקטיבית כנגד אוכלוסייה אזרחית;

■ לאפשר מעבר חופשי של חולים ואמבולנסים על-ידי הסרת החסימות הפיזיות ויישום נהלי המעבר במחסומים;

■ לחקור מקרים בהם חיילי צה"ל עיכבו פינוי חולים ולהעמיד לדין את האחראים.

---

[21] ר' לדוגמה, "רה"מ: הסגר נועד ללכוד חולייה", הארץ, 13.3.01.

[22] ר' תגובת דובר צה"ל לדו"ח בצלם, *אזרחים במצור*, עמ' 31-35.

[23] סעיף 33 לאמנת ז'נבה הרביעית, סעיף 50 לתקנות האג.

[24] ר' הודעה לעיתונות של הצלב האדום, 26.2.01, www.icrc.org.

[25] Report of the human rights inquiry commission established pursuant to Commission resolution S-5/1 of 19 October 2000. E/CN.4/2001/121, March 2001, p. 33.

[26] "ישראל מבתרת הגדה לשמונה אזורים", *הארץ*, 7.6.01.

■ תגובת דובר צה"ל

צבא הגנה לישראל
חטיבת דובר צה"ל
ענף קשרי ציבור
רח' איתמר בן אב"י 9 ת"א
ד.צ. 01000
טלפון: 03-6080339/40
פקס: 03-6080334
זכ - 909
11 ביוני 2001

לכבוד
"בצלם"- מר ליאור יבנה

הנדון: **תגובה לדו"ח "בצלם" בנושא "פגיעה בגישה לטיפול רפואי"**

צה"ל קיבל לידיו את דו"ח "בצלם", העוסק בנושא "פגיעה בגישה לטיפול רפואי".
פרטי הדו"ח נמצאים בבדיקה. עם סיומה יעביר צה"ל את תוצאותיה.

בברכה,

אפרת שגב, רב-סרן
ראש מדור סיוע
כושני

בצלם

מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים (ע.ר)

"بتسيلم" - مركز المعلومات الاسرائيلي لحقوق الانسان في الاراضي المحتلة

B'TSELEM-The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories

רחוב התעשייה 8 (קומה 4), ירושלים 93420
טלפון: 02-6735599, פקס: 02-6749111

شارع هتعسيا ٨، (الطابق الرابع)، القدس ٩٣٤٢٠،
تلفون ٠٢-٦٧٣٥٥٩٩ . فاكس: ٠٢-٦٧٤٩١١١

8 HaTa'asiya St. (4 th Floor), Jerusalem 93420
Tel.02-6735599, Fax: 02-6749111

e-mail: mail@btselem.org http://www.btselem.org